

[Viggo Starcke.]

skulle rømme kanalzonen i Suez, og Ægypten bekræftede ved den lejlighed, at Konstantinopelkonventionen først udløb i løbet af 14 år, altså i 1968, og det var en klar forudsætning for Englands rømning, at Ægypten skulle garantere kanalen mod et kommunistisk angreb og en kommunistisk besættelse. Kort tid efter at England opfylder denne aftale, går Ægypten hen og dirigerer hovedparten af den ægyptiske bomuld til Sovjetunionen som betaling for russiske våben i stedet for som hidtil at sælge størstedelen af sin bomuld til England. Man kan godt forstå, at den vestlige verden, som i tillid til Ægyptens tilsagn rømmede Suez-zonen og lagde den ind under Ægyptens regering, derefter ikke har så forfærdelig megen tillid til fremtidige tilsagn.

I 1956, endnu for få måneder siden, bekræftede den ægyptiske diktator i en overenskomst med kanalkompagniet, at dette var anerkendt til 1968, og at Konstantinopelkonventionen skulle løbe til 1968. Der har været talt så meget om, at nogle af de folkeretskyndige mener, at Ægyptens nationalisering er et tilladeligt og folkeretligt indgreb, og andre mener, at det ikke er det. Nu er folkeretten jo ikke nogen fuldenendt skabning, den er endnu relativt formel, men det vil alligevel være meget vanskeligt at opretholde det synspunkt, at et land skal have tilladelse til at træffe overenskomster med andre lande og derefter bryde dem. Det kan aldrig nogensinde blive grundlag for en folkeret. For en måneds tid siden skrev den amerikanske socialøkonom Henry Hazlitt om disse problemer og rettede en meget stærk bebrejdelse mod præsident Truman, fordi han i sin tid har været med til at sætte den slags foreteelser i skred, idet præsident Truman i 1951 skrev et brev til Mossadeq i Persien, hvori han udtrykte sin sympati med Irans ønske om at kontrollere sine nationale olieressourcer og henviste med glæde til, at den britiske regering selv har accepteret princippet om nationalisering. Henry Hazlitt skrev (i „Newsweek“ den 27. august i år) — jeg beder om tilladelse til et par korte citater —:

„Dette støttede faktisk Mossadeqs påstand om, at en regering har lov til at sælge en koncession, invitere fremmed

kapital til at anbringe sig i anlæg og derefter bryde kontrakten og beslaglægge kapitalen.“

Det er i sin nøgenhed det, der foregår, og det, der også foregår ved Suezkanalen. Ganske vist har præsident Nasser mundtligt givet en garanti for, at han vil betale fuld erstatning for det beslaglagte, men selvom man betaler fuld erstatning for noget, man har beslaglagt, har man ikke lov til at beslaglægge det 12 år før udløbet af den tid, man har forpligtet sig for. Det er et traktatbrud, et ganske klart traktatbrud. Henry Hazlitt fortsætter med følgende ret skarpe bemærkning:

„Nu har en anden lille diktator beslaglagt Suezkanalen, og de forurettede regeringer taler nu — i stedet for fast at modsætte sig en krænkelse af ejendomsretten eller bare traktatbrudet — om at indanke sagen for det ganske ineffektive Forenede Nationer eller om at holde en venskabelig konference med tyveknægten eller lave en ny kontrakt, som han derefter kan bryde.“

Det er lidt stærkt sat op, og det er lidt hårdt sat op, men ser man på det, der skete, så var det dette, at præsident Nasser beslaglagde Suezkanalen uden i forvejen at have forhandlet med brugerne. Ikke engang de andre arabiske stater eller Indien havde han forhandlet med. Han erklærede selv offentligt, at det skridt, han tog, var en hævnakt, fordi amerikanerne og englænderne ikke ville låne ham nogle penge, som tilhørte amerikanerne og englænderne og ikke tilhørte præsident Nasser. Endelig var han stødt over, at amerikanerne havde afsløret den bluff, som Nasser havde anvendt, ved at henvise til, at han havde et næsten bindende tilsagn om lån til Assuandæmningen fra sovjetisk side. Præsident Nasser har selv erklæret, at de fremtidige indtægter for brugen af Suezkanalen skal anvendes til at finansiere Assuandæmningen med. Assuandæmningen vil koste et kæmpemæssigt milliardbeløb, og hvis derfor indtægterne fra kanalen skal anvendes til at finansiere denne dæmning, vil afgifterne stige fra et vederlag til en afpresning, og alle jævne mennesker i dette folk og i denne verden vil få det at mærke, idet stigende oliepriser kommer til at influere på priserne på alle de varer, der skal transporteres med skib eller med